

Home>Legislation and case law>National legislation

Vnútroštátne právne predpisy

Slovakia

Na tejto stránke sa uvádzajú informácie o právnom systéme na Slovensku.

Informácie o právnom poriadku Slovenska sa uvádzajú na stránke [Európska justičná sieť: právny poriadok v občianskoprávných veciach](#).

Pramene práva

Druhy právnych nástrojov – opis

Pojem „pramene práva“ sa používa v troch významoch:

- pramene práva v materiálnom zmysle – materiálne pramene práva
- pramene práva v gnozeologickom zmysle – pramene poznania práva
- pramene práva vo formálnom zmysle – formálne pramene práva

Na základe spôsobu vzniku právnych noriem a záväznej formy, v ktorej sú vyjadrené, sa tradične rozlišujú tieto druhy prameňov práva:

- právne obyčaje
- precedensy (sudcovské právo)
- normatívne právne akty
- normatívne zmluvy
- všeobecné právne princípy
- zdravý rozum
- súčasnú knihu, právnickú literatúru a odborné správy
- medzinárodné zmluvy, ak boli riadne zapracované do právneho poriadku Slovenskej republiky.

Hierarchia právnych noriem

Jedným zo základných princípov slovenského právneho poriadku je hierarchia právnych noriem. Jej správne chápanie v legislatívnej praxi i v procese uplatňovania má zásadný význam z hľadiska legality. Pod hierarchiou noriem nerozumieme však jednoducho len logickú nadradenosť, či podriadenosť noriem. Hierarchia súvisí s celou problematikou **legitímnej autority**. Zahŕňa aj kategorický imperatív, že právny predpis môže vydať výlučne orgán na to oprávnený zákonom, v medziach zákona a svojej vlastnej normotvornej právomoci.

Právne predpisy sa triedia podľa tzv. „právnej sily“. **Právna sila** sa vzťahuje na vlastnosti právnych predpisov, na základe ktorých je jeden právny predpis podriadený druhému (t. j. právnemu predpisu vyššej právnej sily) alebo na základe odvodenia od právneho predpisu vyššej právnej sily. Zo vzťahu právnych predpisov rôznej právnej sily vyplýva, že právny predpis nižšej právnej sily nesmie odporovať právnemu predpisu vyššej právnej sily a že právny predpis vyššej právnej sily môže zrušiť právny predpis nižšej právnej sily.

Podľa stupňa právnej sily je možné právne predpisy hierarchicky usporiadať takto:

Primárne právne predpisy (zákony)

- ústavné zákony (vždy primárne)
- zákony (primárne alebo odvodené od ústavných zákonov)

Sekundárne právne predpisy (podzákonné)

- nariadenia vlády – vždy sekundárne
 - právne predpisy ústredných orgánov štátnej správy – vždy sekundárne
 - právne predpisy orgánov územnej samosprávy (úradov) – primárne alebo sekundárne
 - právne predpisy výnimočne vydávané inými než štátnymi orgánmi – vždy sekundárne
- Prednosť zákona v systéme právnych predpisov znamená, že všetky ostatné právne predpisy musia zo zákona vyplývať, byť s ním v súlade a neodporovať mu. To znamená, že ak v praxi dôjde k situácii, že právny predpis nižšej právnej sily odporuje právnemu predpisu vyššej právnej sily, treba postupovať podľa predpisu s vyššou právnou silou.

Inštitucionálny rámec

Inštitúcie, ktoré prijímajú právne predpisy

Tieto orgány majú právomoc prijímať právne predpisy (zákonné orgány):

Národná rada Slovenskej republiky - ústava, ústavné zákony, zákony, medzinárodné zmluvy s prednosťou pred zákonom, medzinárodné zmluvy so silou zákona

Vláda Slovenskej republiky – nariadenia vlády

Ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy – výnosy, vyhlášky a opatrenia

Obecné a mestské zastupiteľstvá - všeobecne záväzné nariadenia

Obecné a mestské orgány a miestne orgány verejnej správy – všeobecne záväzné nariadenia

Proces prijímania právnych predpisov

Štádiá legislatívneho procesu:

- podanie návrhu na vydanie zákona - legislatívna iniciatíva
- prerokovanie návrhu
- hlasovanie (rozhodovanie o návrhu)
- podpísanie (signácia) schváleného návrhu
- vyhlásenie (uverejnenie) normatívneho právneho aktu

Rozhodovací proces

Legislatívny proces

Predloženie návrhu zákona – legislatívna iniciatíva

Návrh zákona podľa článku 87 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. (Ústava Slovenskej republiky) môžu podať:

výbory Národnej rady Slovenskej republiky
poslanci Národnej rady Slovenskej republiky
vláda Slovenskej republiky

Návrhy zákona sa predkladajú v paragrafovom znení spolu s dôvodovou správou.

Prerokovanie návrhu zákona

Podľa rokovacieho poriadku Národnej rady Slovenskej republiky (zákon č. 350/1996 Z. z.) sa návrh zákona prerokúva v troch čítaniach:

V prvom čítaní sa uskutočňuje všeobecná rozprava o podstate alebo tzv. „**filozofii**“ **navrhovaného zákona**. V tomto čítaní nie je možné predkladať návrhy na zmeny alebo doplnenia.

V druhom čítaní rokuje o návrhu zákona výbor (výbory) Národnej rady SR, ktorému bol návrh pridelený. Každý návrh zákona vždy posudzuje ústavnoprávny výbor, najmä z hľadiska jeho **súladu s Ústavou SR**, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je SR viazaná, zákonmi a právom Európskej únie. Po tomto je možné predkladať **pozmeňujúce a doplňujúce návrhy**, o ktorých sa po ukončení rozpravy vo výbore hlasuje. Preto je potrebné pred prerokovaním návrhu na schôdzi Národnej rady SR zjednotiť jednotlivé stanoviská. Keď **gestorský výbor schváli osobitným uznesením spoločnú správu výborov**, návrh zákona sa pošle Národnej rade SR. Táto tvorí podklad pre rozpravu a hlasovanie Národnej rady SR o návrhu v druhom čítaní.

Tretie čítanie sa obmedzuje na tie ustanovenia návrhu zákona, ku ktorým boli v druhom čítaní schválené pozmeňujúce a doplňujúce návrhy. V treťom čítaní môžu poslanci iniciovať iba opravu legislatívno-technických a jazykových chýb. Pozmeňujúce a doplňujúce návrhy smerujúce k odstráneniu iných chýb musí predložiť najmenej 30 poslancov Národnej rady SR. Po ich prerokovaní sa hlasuje o návrhu zákona ako celku.

Hlasovanie (rozhodnutie o návrhu zákona)

Na prijatie zákona sa vyžaduje **súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov**.

Na zmenu ústavy alebo zrušenie jej jednotlivých článkov je potrebný súhlas kvalifikovanej väčšiny, t. j. trojpäťinovej väčšiny všetkých poslancov Národnej rady SR (3/5 zo 150).

Národná rada SR je uznášaniaschopná, ak je prítomná nadpolovičná väčšina poslancov.

Podpísanie prijatého návrhu zákona

Návrh prijatého zákona podpisuje:

prezident Slovenskej republiky
predseda Národnej rady SR
predseda vlády SR

Tento krok v postupe zahŕňa kontrolu obsahu, procesnej správnosti a konečnej podoby prijatého návrhu zákona. Svojimi podpismi najvyšší ústavní činitelia potvrdzujú znenie zákona.

Prezident má právo odmietnuť podpísať schválený zákon pre nedostatky v jeho obsahu tzv. „suspenzívne veto“. Musí potom vrátiť schválený zákon so svojimi pripomienkami na opätovné prerokovanie do Národnej rady SR.

Vrátený zákon sa prerokuje v druhom a treťom čítaní, pričom Národná rada SR môže, ale nemusí zohľadniť pripomienky prezidenta. Suspenzívne veto môže Národná rada SR prelomiť novým hlasovaním a v takom prípade sa zákon musí vyhlásiť aj bez podpisu prezidenta.

Vyhlásenie (uverejnenie) normatívneho právneho aktu

Vyhlásenie je posledným štádiom legislatívneho procesu. Právne predpisy s celoštátnou územnou pôsobnosťou sa formálne publikujú v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, ktorej vydávanie patrí do pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Zbierka zákonov je štátnym publikačným nástrojom Slovenskej republiky. Zbierka zákonov sa vydáva v elektronickej podobe a v listinnej podobe. Elektronická podoba a listinná podoba zbierky zákonov majú rovnaké právne účinky a zhodný obsah. Elektronická podoba zbierky zákonov je dostupná bezplatne prostredníctvom portálu Slov-Lex.

Nadobudnutie platnosti/účinnosti

Právne predpisy nadobúdajú platnosť dňom ich vyhlásenia v zbierke zákonov.

Právne predpisy nadobúdajú účinnosť pätnástym dňom po ich vyhlásení v zbierke zákonov, ak nie je v nich ustanovený neskorší deň nadobudnutia účinnosti.

Iné akty nadobúdajú záväznosť dňom ich vyhlásenia v zbierke zákonov.

Spôsoby riešenia sporov vznikajúcich medzi rôznymi pramenmi práva

Normatívny akt nižšieho stupňa právnej sily nesmie odporovať normatívnemu aktu vyššieho stupňa právnej sily.

Normatívny akt môže byť zrušený alebo zmenený len normatívnym aktom rovnakej alebo vyššej právnej sily.

V prípade rozpornosti v právnych predpisoch rovnakej právnej sily právna prax rieši takéto rozpory podľa zásady, že novší predpis ruší alebo mení starší predpis a podľa zásady, že špeciálne norma ruší alebo mení normu všeobecnú.

Ústavný súd Slovenskej republiky kontroluje a rozhoduje o súlade:

zákonov s ústavou

nariadení vlády, všeobecne záväzných právnych predpisov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy s ústavou, ústavnými zákonmi a zákonmi

všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy s ústavou a zákonmi

všeobecne záväzných právnych predpisov miestnych orgánov štátnej správy s ústavou, zákonmi a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi

všeobecne záväzných právnych predpisov s medzinárodnými zmluvami vyhlásenými spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov

Ak ústavný súd svojím rozhodnutím vysloví, že medzi právnymi predpismi je nesúlad, strácajú tieto predpisy, ich časti alebo ustanovenia účinnosť. Ak orgány, ktoré tieto predpisy vydali v zákonom stanovenej lehote od vyhlásenia rozhodnutia ich nedajú do súladu s príslušnými normami vyššej právnej sily, strácajú tieto predpisy, ich časti alebo ustanovenia platnosť.

Právne databázy

Databáza Slov-Lex Ministerstva spravodlivosti SR

Portál „**Elektronická zbierka zákonov (Slov-Lex)**“ Ministerstva spravodlivosti SR je založený na dvoch vzájomne prepojených informačných systémoch:

eZbierka - informačný systém na poskytovanie záväzných elektronických konsolidovaných znení právnych predpisov a iných noriem adresátom práva

eLegislatíva - informačný systém pre riadenie procesov vo všetkých fázach legislatívneho procesu vybavený pokročilými editačnými nástrojmi pre tvorcov legislatívy

Prínos cieľovým skupinám:

Berúc do úvahy základnú zásadu práva, že každý je oboznámený s platným a účinným právom a je si vedomý svojich práv a povinností, ktorá je v praxi vzhľadom na rastúci objem a komplikovanosť právnych noriem čoraz ťažšie aplikovateľná, projekt Slov-Lex prispeje k lepšiemu napĺňaniu tejto zásady prostredníctvom zabezpečenia skutočného prístupu všetkých k platnej legislatíve.

občan – projekt najmä svojou časťou eZbierka prinesie úžitok v podobe formálne i obsahovo lepšieho a bezplatne dostupného platného práva a v zvýšení informovanosti o nových právnych úpravách

odborníci pôsobiaci v oblasti práva - získajú nepretržitý prístup k platnému právu a možnosť byť upozorňovaní na novú právnu úpravu Slovenskej republiky či Európskej únie, a to jednak všeobecne, ale aj špecificky o právnych úpravách regulujúcich oblasti, na ktoré sa špecializujú

podnikateľ – takisto získa bezplatný a nepretržitý prístup k platnému právu a možnosť byť upozorňovaný na novú právnu úpravu Slovenskej republiky či Európskej únie, a to jednak všeobecne, ale aj špecificky o právnych úpravách regulujúcich oblasti, v ktorých podniká, lepšie regulačné prostredie povedie k vytvoreniu priaznivejších podmienok pre podnikanie a k zníženiu administratívnej záťaže spojené s podnikaním

územné samosprávne celky – získajú bezplatný a nepretržitý prístup k prameňom platného práva a zároveň bude znížená ich administratívna záťaž - administratívne náročná a nákladná povinnosť umožniť v pracovných dňoch nahliadnutie do Zbierky zákonov spojenú s odberom listinnej Zbierky zákonov a jej archivácie, nahradí zaťažujúce povinnosti zabezpečiť v pracovných dňoch asistovaný prístup do Zbierky zákonov

orgány štátnej správy – projekt prinesie bezplatný a nepretržitý prístup k prameňom platného práva, zníženie administratívnej náročnosti, a teda aj finančnej nákladnosti legislatívneho procesu, ďalej tiež možnosť kvalitnejšieho plnenia úloh na poli tvorby právnych predpisov a implementácia predpisov Európskej únie

orgány súdnej moci – získajú nepretržitý a rýchly prístup k právu platnému v ktoromkoľvek zvolenom dni histórie, ďalej možnosť referencií zo súdnych rozhodnutí na v danom čase platnú legislatívu, čo prinesie možnosť aspoň čiastočnej eliminácie rutinných činností a zvýšenie efektivity práce sudcov a súdnych úradníkov

orgány zákonodarej moci – budú môcť využívať efektívny nástroj pre tvorbu právnych predpisov a administráciu legislatívneho procesu, ktorý ich zbaví niektorých náročných administratívnych úkonov a umožní viac sa sústrediť na obsah prejednávaných návrhov

Súvisiace odkazy

[Právny a informačný portál Slov-Lex](#)

Posledná aktualizácia: 22/10/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.